

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали 86-ї підсумкової конференції науковців
Буковинського державного медичного університету

Чернівці, БДМУ
2005

СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

М.М. Вахоцький

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТЕРМІНА “ПАРАМЕДИК”
ТА МІСЦЕ ПАРАМЕДИКІВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я США.....153

Н.І. Войткевич, Г.В. Шаласва

ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ЛІНГВІСТИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У МЕДИЧНІЙ І ПАРАМЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ156

О.С. Гнатчук

ЖІНКИ-НАУКОВЦІ В МЕДИЦИНІ.....159

К.Ф. Заболотний, Л.І. Починок

ЗАПОЗИЧЕННЯ З КЛАСИЧНИХ МОВ У ТЕРМІНОСИСТЕМІ
„MUSIC” (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....162

Л.І. Запоточна

СПІВВІДНОШЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТА
НАЦІОНАЛЬНОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ165

З.М. Кекух, Г.М. Лапа

ЗАГАЛЬНА ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУБМОВИ „ПАРАМЕДИЦИНА”
У СТАТИЧНОМУ ТА ДИНАМІЧНОМУ АСПЕКТАХ.....168

Б.І. Лабінська

КОНТАМІНАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
ОДИНИЦЬ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ ФІЗИЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ.....170

О.О. Маковська

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТРАЛІНГВАЛЬНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
(НА ПРИКЛАДАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ТА БРИТАНСЬКОГО
ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....173

І.П. Одинський

ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ176

Л.Б.Потапова

СУСПІЛЬНЕ ЗДОРОВ’Я В УКРАЇНІ180

Л.І. Починок, І.Є. Томка

ДО ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВА186

І.П. Протасова

ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ПАРАМЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ,
ЩО ФУНКЦІОНУЮТЬ У НІМЕЦЬКІЙ СУБМОВІ МЕДИЦИНИ188

© З.М. Кекух, Г.М. Лапа, 2005

УДК 81'42:811.111:61

ЗАГАЛЬНА ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУБМОВИ „ПАРАМЕДИЦИНА” У СТАТИЧНОМУ ТА ДИНАМІЧНОМУ АСПЕКТАХ

З.М. Кекух, Г.М. Лапа

Кафедра іноземних мов
(зав. – доц. О.М. Рак)

Буковинського державного медичного університету

Мовне відображення суспільного розвитку, його динаміка та вдосконалення забезпечуються системою мовних знаків, основними з яких є термінологічні одиниці, що являють собою динамічну єдність, оскільки кожна природнича наука складається із фактів, що представляють її зміст, уяв, що викликаються, термінів, якими ці уяви презентуються. Таким чином, мова входить структурним елементом у суть науки, а „завдяки термінології людина закріплює досягнення свого розуму назвами” [2].

Англійська термінологічна лексика субмови „Парамедицина” є складовою частиною сучасної медичної термінології, однієї з найскладніших терміносистем як у якісному, так і в кількісному відношеннях, що дозволяє дослідити її у статичному та динамічному аспектах.

Для того, щоб виявити внутрішній механізм динаміки термінологічних одиниць, необхідно вивчити питання щодо їх кореляції з поняттям та об’єктом, які детермінуються. Термін “paramedical” (той, що лікує, доглядає хворого, не належачи до медичного персоналу; медичний працівник без медичної освіти; допоміжний медичний склад) представляє системно пов’язані поняття, номінація яких залежить від їх співвіднесення із відповідним науковим поняттям, ієрархією цієї сфери людського знання.

Маючи орієнтир на понятійну сферу з урахуванням динамічних аспектів, цей термін піддався різного роду змінам у зв’язку з поза-

мовними чинниками: розвитком парамедицини; розширенням кола обов'язків парамедиків у надзвичайних ситуаціях, внаслідок яких розширився і комунікативний узус цього терміна – *paramedical* – використовується як той, що відноситься до професій, пов'язаних з медициною, і тісно співпрацює у своїй роботі з лікарями – це поліцейські, військові служби НЧС, пожежники, рятувальники. Ці фахівці повинні володіти певними знаннями та досвідом щодо надання першої медичної допомоги, не маючи спеціальної медичної освіти.

Процес поглиблення пізнання світу супроводжується створенням нових термінологічних одиниць, словосполучень, що свідчить про розкриття суті більш високого порядку, напр., *paramedic Programming*, *paramedic Television*, *paramedic Training*, *paramedic Care*, де ми спостерігаємо намагання закріпити нові поняття за допомогою сталих описових означень, які ускладнюють синтагматичні відношення і сприяють динамічним перетворенням у мові.

Ці факти мови дозволяють нам дійти висновку, що у досліджуваній терміносистемі, як і у будь-якій мовній системі, слід розрізняти, з одного боку, відносно сталі, стабільні елементи, з другого – динамічні елементи, формат структури яких може бути представлений постійним ядром, перехідною зоною та периферією, які взаємодіють [3]. Ядра утворюють термінологічні одиниці, які тривалий час не піддавались структурним або семантичним перетворенням. Периферія містить у собі термінологічні структури, які утворились нещодавно. Між ними існує перехідна зона, яка є найбільш еволюційною. Між ядром і периферією спостерігається процес міграції номінативних одиниць: одні – до центру, інші – до периферії, що проявляється у формі варіювання формальної і семантичної структур мовних одиниць, їх морфемної або словотворчої структури.

У динамічному аспекті англійські парамедичні терміни піддаються впливу двох протилежних тенденцій – консервативної та деструктивної. Дія першої закріплює і зберігає набір термінологічних одиниць, які домінують дану предметну сферу. Завдяки другій тенденції кожне нове поняття отримує самостійну форму вираження незалежно від того, чи є в арсеналі номінативних засобів відповідної підсистеми вже готові мовні знаки для його номінації, чи ні.

Характерним є той факт, що у цьому процесі змінюється лише певна частина формальної структури терміноодиниць.

Сучасні вітчизняні та зарубіжні термінологи визнають термінологію як такий лексичний пласт мови, що постійно еволюціонує. Тому й у синхронному аспекті вона не є статичною, оскільки пізнання світу є динамічним процесом, ключ до вивчення природи якого лежить у синхронії.

Отже, співвідношення динамічних і статичних аспектів у розвитку англійської терміносистеми парамедицини пов'язані з тенденціями розвитку мови, скерованими на пошук найбільш оптимальних форм її організації.

Література. 1. Англо-український ілюстрований медичний словник Дорланда. – Львів: Наутіліус, 2002. – 2688 с. 2. Кондратьев Д.К. Современная медицинская терминология и проблемы ее перевода // Семантико-синтаксические трудности перевода научно-технической литературы и документации. – Москва: Наука, 1990. – С. 171. 3. Кияк Т.Р. Мотивированность лексических единиц. – Львов, 1988. – С. 18.